

Lichen Sclerosus

(Hudsygdom på kønslæberne)

Pernille Daugaard
Speciallæge i Gynækologi,
Park Alle 3, 1.th
8000 Århus C
Tlf. 86 19 88 22
www.pernilledaugaard.dk

Hvad er Lichen sclerosus?

Det er en oftest langvarig, som regel kløende hudsygdom i skridtet. Sygdommen har ikke noget dansk navn.

Sygdommen kan opstå i alle aldre, men opstår ofte hos midaldrende eller ældre kvinder. Omkring 10 % af de, der får sygdommen er børn eller unge. Det nøjagtige antal personer, der får sygdommen er ukendt, men den optræder hos omkring 1 ud af 1000 kvinder.

Sygdommen mistolkes ofte som en svampeinfektion, og symptomerne kan være til stede i mange år, før diagnosen stilles.

Hvad skyldes Lichen sclerosus?

Årsagen er ikke sikker. Lichen sclerosus er i nogle familier forbundet med auto-immune sygdomme som f.eks. stofskiftesygdomme. Disse opstår som følge af, at kroppens immunforsvar kommer til at producere antistoffer imod noget af kroppens eget væv.

Lichen sclerosus er ikke en infektion, og den er ikke smitsom.

Sygdommens "naturhistorie" og hvordan den viser sig:

Kløe er det hyppigste symptom og kan evt. forstyrre søvnen. Mange har svie og brænden. Der kan komme smårevner og sår pga. kløen. Hvis huden ved endetarmen er ramt kan det medføre afføringsproblemer og forstoppelse pga. smerter og eventuel forsnævring.

Huden kan se tynd ud eller modsat - fortykket ud. Den kan se "medtaget", bleg og hvid ud.

Sygdommen kan være pletvis og kan ses i hele skridtet og ned bag endetarmen. Der kan være små blå pletter i huden pga. småblødninger.

I nogle tilfælde kan der komme sammenvoksninger og skrumpning af f.eks. de små kønslæber, slimhinden ved skedeindgangen og forhuden på klitoris.

Sygdommen kommer ikke i skeden.

Hos omkring 10 % med Lichen sclerosus i skridtet findes hvide pletter på huden andre steder – oftest i mundhulen. Det kan ligne tyndt lidt rynket cigaretpapir.

Hvordan stilles diagnosen?

Læger som kender sygdommen kan ofte stille diagnosen ved at se på huden og dens karakteristiske udseende.

Diagnosen kan også stilles ved at tage en lille vævsprøve til mikroskopisk undersøgelse.

Hvordan behandles det?

Der er ingen kur som giver sikker fuldstændig helbredelse, men ved behandling kan generne næsten forsvinde eller holdes nede.

Huden kan blive mere almindelig at se på, men er der allerede ardannelse, forsvinder denne ikke.

Behandlingen skal lindre symptomerne og forebygge yderligere skrumpning.

Den mest effektive behandling for Lichen sclerosus er en stærk binyrebarkhormon-salve (Dermovat).

Som regel er en højt ærtstor mængde salve nok pr. påsmøring.

En tube salve på 25 g holder som regel i 3-6 måneder - nogle gange længere.

Er der ikke god effekt af Dermovat, eller bliver huden for tynd, kan der være andre behandlingsmuligheder.

Hvis dine symptomerne svinder, kan du holde pause med behandlingen, men du bør genoptage behandlingen, når/ hvis symptomerne opstår igen.

Fede cremer som f.eks. Warming critical, Locobase repair, Decubal, Ceridal, mandelolie eller lign. er gode at supplere med. De skal bruges hver dag. Dette modvirker de tynde, sarte slimhinder.

Alle hudirriterende stoffer skal undgås, da de kan forværre sygdommen.

Da huden/ slimhinden er meget sart, kan der opstå svampe- eller bakterieinfektioner, som skal behandles.

Dagligt brug af trusseindlæg, nylontrusser og G-streng kan forværre generne og frarådes. Brug i stedet luftigt tøj, sørg for luft til området og sov gerne uden trusser. Det vil gavne helingsprocessen. Sæbevask bør undgås. Smør evt. olie på en vatrondel eller lign. i stedet for vask

med vand. Brug f.eks. mandelolie, olivenolie eller jordnøddolie. Dette vil være fuldt tilstrækkeligt at rense kønsdelene med.

Hvad sker der på lang sigt?

Da 30 % af kvinder med Lichen sclerosus har risiko for en stofskiftelidelse, bør det tjekkes med en blodprøve. Dette kan foregå hos din egen læge.

Symptomerne kan aftage med tiden. Det er dog vigtigt at holde øje med slimhinden. Det er en god ide at kigge selv med et spejl engang imellem.

Forværring af symptomerne (f.eks. at kløen genopstår), en ny forandring i huden eller et sår, der ikke heler, bør undersøges hos lægen, da der i meget sjældne tilfælde kan opstå celleforandringer i området med hudsygdommen.

Kontrol anbefales enten hos din egen læge, hos en gynækolog eller dermatolog (hudlæge).

Du kan læse mere om sygdommen på Lichen Sclerosus Foreningens hjemmeside: <http://www.lichensclerosus.dk/>

Jan. 2014
Rev. 2020-03-02
Rev. 2022-08-06